

Kymenlaakson hyvinvointialueen Käyttövaltuuspolitiikka

2023

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	3
2.	Ohjaavat vaatimukset.....	3
3.	Käyttövaltuuspolitiikan tavoitteet ja periaatteet.....	4
4.	Käyttövaltuuspolitiikan organisointi ja vastuut	4
5.	Käyttövaltuuspolitiikan toteuttaminen	5
6.	Lisätietoja.....	5
7.	Versio ja päivityshistoria.....	6

1. Johdanto

Tämä käyttövaltuuspolitiikka linjaa vastuut, periaatteet sekä toimintatavat, joita noudatetaan Kymenlaakson hyvinvointialueen (jatkossa hyvinvointialue) käyttövaltuuksien toteutuksessa ja kehityksessä. Käyttövaltuuspolitiikka koskee kaikkia hyvinvointialueen hallinnoimia käyttövaltuuksia. Käyttövaltuuspolitiikka otetaan käyttöön koko konsernin laajuisesti, koskien myös tytäryhteisöjä ja pelastustoimea.

Käyttövaltuuspolitiikan periaatteita noudatetaan soveltuvin osin myös toimitilojen kulkuoikeuksien myöntämisessä.

Politiikka on hyväksytty Kymenlaakson hyvinvointialueen aluehallituksessa.

Käyttövaltuuspolitiikka on julkinen asiakirja ja se on saatavilla Kymenlaakson hyvinvointialueen verkkosivuilta sekä [Intra/työn tukena/tietoturva ja tietosuoja](#) sivulta. Käyttövaltuuspolitiikkaa päivittää ja ylläpitää hyvinvointialueen Tietoturva- ja tietosuojaryhmä.

2. Ohjaavat vaatimukset

Käyttövaltuuspolitiikkaa ohjaavat Kymenlaakson hyvinvointialueen hallintosäännön pykälät 28 ja 29, tietosuojapolitiikka ja tietoturvapoliittika.

Käyttövaltuuspolitiikan toteutumista tukee Kymenlaakson hyvinvointialueen lokipolitiikka.

Käyttövaltuuspolitiikkaa laadittaessa on huomioitu seuraavat lait ja asetukset:

EU:n yleinen tietosuoja-asetus (EU 2016/679)

Tietosuojalaki (1050/2018)

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (784/2021)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus potilasasiakirjoista (94/2022)

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus käyttöoikeudesta asiakastietoon (825/2022)

Laki potilaan asemasta ja oikeuksista (785/1992)

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista (812/2000)

Laki sosiaalihuollon asiakaskirjoista (254/2015)

Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019)

Lisäksi on otettu huomioon Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, Valviran ja

Kyberturvallisuuskeskuksen aiheeseen liittyvä ohjeistus.

Pilvipalveluiden turvallisuuden arviointikriteeristö (PiTuKri)¹

Julkisen hallinnon tietoturvallisuuden arviointikriteeristö (Julkri)²

Tietoturvallisuuden auditointityökalu viranomaiselle (KaTaKri)³

THL:n Määräys 5/2021: Määräys sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmien olennaisista toiminnallisista ja tietoturvavaatimuksista⁴.

---

¹ <https://www.kyberturvallisuuskeskus.fi/fi/julkaisut/pilvipalveluiden-turvallisuuden-arviointikriteeristo-pitukri>

² <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/164183>

³ <https://um.fi/katakri-tietoturvallisuuden-auditointityokalu-viranomaisille>

⁴ https://thl.fi/documents/920442/2816495/THL_maarays_5-2021_OlennaisetVaatimukset.pdf

Tiedonhallintalautakunnan suositukset⁵

Hyvinvointialueella käytetään turvallisuusverkkoa, jonka asettamat tietoturvallisuuden erillisvaatimukset otetaan huomioon turvallisuusverkon käytössä ja käyttöön liittyvissä ICT-ratkaisuissa.

3. Käyttövaltuuspolitiikan tavoitteet ja periaatteet

Käyttövaltuuksien hallinta on kokonaisuus, joka muodostuu koulutuksesta, tiedottamisesta, hallinnollisesta luvittamisesta, teknisestä valvonnasta, hallintakeinoista sekä käyttäjän tunnistamisesta. Käyttövaltuuspolitiikan on tarkoitus varmistaa asiakaslähtöisyyttä ja asiakassuhteen luottamuksellisuuden toteutumista huomioiden lakiperusteiset vaatimukset sekä yleisesti hyväksi tunnistetut käyttövaltuushallinnan periaatteet. Tietoja suojattaessa on huomioitava tiedon luottamuksellisuuden lisäksi myös tiedon eheys ja saatavuus.

Käyttövaltuuksien myöntämisen tulee perustua tehtäväperusteiseen tarpeeseen. Käyttäjätunnukset ovat lähtökohtaisesti henkilökohtaisia. Rekisterinpitäjät johtavat käyttövaltuusroolien määrittelyä hallinnoimiensa rekisterien osalta.

Käyttövaltuuksien hakemiseen tulee olla määritelty hallinnollinen sekä tekninen prosessi.

Käyttövaltuushallinnan tavoitteena on varmistaa käyttövaltuuksien oikeellisuus ja ajantasaisuus. Osana käyttövaltuushallintaa tulee suorittaa säännöllisiä käyttövaltuuskatselmoitteja vähintään vuosittain.

Käyttövaltuushallinnassa tulee välttää ns. vaarallisia yhdistelmiä. Tällaisia voivat olla esimerkiksi tilanteet, joissa käyttäjä voi myöntää itselleen oikeuksia tai hyväksyä omia hankintojaan.

Kymenlaakson hyvinvointialueen käyttövaltuuksien hallintaa ohjaavat seuraavat periaatteet:

- asiakaspalvelun sujuvuus
- tietosuojan toteutuminen
- käyttäjien yksilöiminen
- käytön jäljitettävyyden
- roolipohjainen käyttövaltuushallinta
- riskilähtöisesti määritellyt käyttäjäroolit
- määritelty hallinnollinen myöntämisprosessi
- keskitetty käyttöoikeushallinta
- säännöllinen katselmointi
- koulutus ja ohjeistus

4. Käyttövaltuuspolitiikan organisointi ja vastuut

Kymenlaakson hyvinvointialueen johtovastuut on määritelty hyvinvointialueen hallintosäännössä 25 § - 31§.

Organisaation vastuulla on toimeenpanna käyttövaltuuksien tekninen toteutus ja katselmoida järjestelmien käyttövaltuudet. Tämä prosessi kuvataan erillisessä dokumentissa.

Tietohallintojohtaja vastaa hyvinvointialueen käyttövaltuuspolitiikasta. Tietoturva- ja tietosuojaryhmä toimii tietohallintojohtajan apuna käyttövaltuuspolitiikan kehityksessä sekä seurannassa.

---

⁵ <https://vm.fi/tiedonhallintalautakunta>

Kymenlaakson hyvinvointialueen rekisterinpitäjien vastuulla on määritellä käyttövaltuuksiin liittyvät käyttöoikeusroolit ja huolehtia niiden toteutumisesta.

Hallintojohtaja vastaa yhdessä kyseessä olevan käsittelykokonaisuuden rekisterinpitäjän kanssa käyttövaltuuksiin liittyvien tietosuojapoikkeamien käsittelystä tietoturvaloukkauksen prosessin mukaisesti.

Kymenlaakson hyvinvointialueen ICT-palvelupäälliköt ovat omien palveluidensa osalta vastuussa sidosryhmille myönnettävien käyttövaltuuksien hyväksymisestä.

Esihenkilöt ovat vastuussa alaistensa käyttövaltuuksien hakemisesta ja hyväksymisestä. Esihenkilön tulee olla tietoinen alaistensa tarvitsemista valtuuksista ja osaltaan valvoa, että myönnettyt valtuudet ovat työnkuvan mukaisia. Käyttäjän ja esihenkilön tulee yhteistyössä huolehtia siitä, että käyttöoikeudet päätetään silloin, kun työtehtävät eivät enää edellytä kyseisen tietojärjestelmän sisältämien tietojen käyttöä.

Jokainen Kymenlaakson hyvinvointialueen työntekijä on osaltaan velvollinen ilmoittamaan, mikäli hänen käyttövaltuutensa ovat tarpeettoman laajat tai riittämättömät työtehtäviensä suorittamiseen.

5. Käyttövaltuuspolitiikan toteuttaminen

Käyttövaltuuspolitiikan toimeenpanoa ohjataan ohjeistuksen, koulutuksen, prosessien sekä teknologian avulla. Kymenlaakson hyvinvointialueen käyttövaltuusprosessit on kuvattu prosessinhallintajärjestelmässä.

Käyttövaltuuksien hallinnointi toteutetaan keskitetyn IDM-hallintajärjestelmän kautta. Tekninen toimeenpano voi vaihdella sovelluskohtaisesti.

Lähtökohtaisesti käyttäjätunnuksien yhteiskäyttöä vältetään, mutta perustelluista syistä voidaan käyttää yhteiskäyttötunnuksia. Tällaisissa tapauksissa riskit tulee arvioida, toiminnan perustelut dokumentoida ja rekisterinpitäjän tulee hyväksyä yhteiskäyttötunnuksen käyttö.

Käyttöoikeuksiin kohdistuvat poikkeamat käsitellään tietoturvaloukkauksen prosessin ja seuraamussääntöjen mukaisesti.

Sovellusten ja järjestelmien automaattisten prosessien ajamiseen käytetään sitä varten luotuja palvelutunnuksia (service account). Automaattisia prosesseja ja toimintoja ei ajeta käyttäjien henkilökohtaisilla tileillä.

Sidosryhmien edustajien käyttövaltuuksien toteuttamisessa noudatetaan samoja rajoituksia, käytänteitä ja periaatteita kuin hyvinvointialueen oman henkilöstön käyttövaltuushallinnassa.

Käyttövaltuuspolitiikan vaatimukset on huomioitava sidosryhmien kanssa tehtävissä sopimuksissa.

Vaarallisten käyttövaltuusyhdistelmien osalta tulee kiinnittää erityistä huomiota pääkäyttäjäoikeuksien määrittelyyn.

6. Lisätietoja

Lisätietoja ja käytännön ohjeistusta löydät:

- Omalta esihenkilöltä
- Tietoturva-, tietosuoja- ja lokipolitiikoista
- helppi24
- Kymenlaakson hyvinvointialueen tietohallinnolta

7. Versio ja päivityshistoria

Muutoshistoria			
Versio	Päivä	Tekijä	Kuvaus
0.1	28.11.2022	Kymenlaakson hyvinvointialueen asiantuntijat ja Huld Oy	Luonnos hyvinvointialueen käyttövaltuuspolitiikaksi
0.2	29.11.2022	Kymenlaakson hyvinvointialueen asiantuntijat ja Huld Oy	Kommenttien perusteella muokattu luonnos
0.3	7.12.2022	Kymenlaakson hyvinvointialueen asiantuntijat ja Huld Oy	Viimeistely versio hyväksyttäväksi
1.0	1.0-2.0/2023	Aluehallitus/YT toimikunta	Hyväksytty